

- Fonds beheerder ETK samen met financieën 23 dec "het keerpakket"
 - 18/2. Reflectie op de voorstellen. Input op de besluitvorming
- betrokkenheid → kennissessies. Daarna tot februari
- 8.3 voorstellen:
 - 1) passend bij een klimaatneutrale samenleving
 - 2) plausibiliteit → H₂ electrolyser, CO₂ reductie
 - 3) voorwaarden fondsbeheerder
- was fraai geweest als NPE er geweest was → als basis voor het pakket
- Boodschap: niet van middelen past goed bij de transitie naar een klimaatneutrale samenleving * elektrificatie → pakweg voor subsidie → garanderen levenswijze + diversificatie
- * industrie → risico op carbon leakage voorkomen * in infrastructuur: voorkomen van grotere knelpunten. eerdere investeringen in aanloopfase weg nemen. * leereffecten
- CO₂ effect → niet plausibel of geen zelfstandig effect. bij 16/83 aanvullend. De rest niet "reken je niet bij" of al onderdeel van de KEV van vorig jaar. of effect minder effect subsidie hangt af van combinatie met verweering
- 25 maatregelen zijn faciliterend van aard
- verschil tussen de voorstellen nu vs toen
- beeldvorming → "de inzet van de middelen is niet ondoelmatig" "we gaan een grote verbouwing van NL doen" "illusie om te denken dat je dit kan realiseren zonder dat er een cent teveel betaald wordt"
- niet gebaseerd op het nieuwe pakket
- gebouwde omgeving → dicht geknuzzelde aanpak. Aanvullen voorwaarden fondsbeheer → niet even goed eendeel
- onnavolgbaar verhaal over de gebouwde omgeving → wauwepomp
- wat mist er? discussie over: oversubsidiëring en normering groengas: bijeen verplichting + subsidie → precieze evenwicht als je al genoeg vraagstukke hebt. gebieden per voorstel en niet naar de integraliteit.
- Circulaire economie: schiet haast → weinig samenhang → "ik heb wel het idee dat het een meer overwogen geheel is"
- CO₂ vrije gascentrales → tot hoever wil je gaan in subsidie van de bouw. 10 GW → heel fors
- "is deze uitgave van het belastinggeld effectief" → tegken → hoe te relateren aan klimaatdoelen. Wordt er teveel subsidie uitgekeerd? → doorvertalen naar individuele maatregelen is het moment om te intervenieren.
- ↳ groen gas ↳ groene waterstof → CO₂ vrije gascentrales en is zoveel geïnteresseerd maar mislukken met Nodig.
- geen subsidie direct uit KF, wel uit GF. Assistentie → design subsidie instrument
- Aet 7 (KF) → minister kan gebruik maken van externe expertise
- fase 1 - 2 - 3 → 4 (parlementaire behandeling)
- wat is er aangepast → vrij streng in de bespreking
- ↳ geothermie, demonstratieregeling circulaire economie
- bouw van de gascentrales → maar een deel en Aet 7 als ze CO₂ arme waterstof gebruiken → op basis van de PBL appreciatie.

3. Subsidie onderdeel van een bredere beleids mix (3)
 EU ETS, fix forss pakket \Rightarrow vaak ligt er aan nationale beleid direct of indirect een EU richtlijn ten grondslag
 subsidie leidt bijv niet toe dat vervuiling wordt ingeprijsd
4. verschillende redenen om subsidies te geven \Rightarrow koelstoflekage of diversificatie of dekken verprijzen
5. kernenergie: 4 voorstellen \rightarrow 231 mln euro faciliterende maatregelen
6. optimale balans subsidie / nameuring ombouw gas centrales \rightarrow neg. niet helder. 1 voorstel: 985 mln (5 jaarlijkse tranches)
 Quote (7) 100€/kw subsidie intensiteit
 invloed handelsysteem geen weglek
7. subsidie energie infrastructuur \Rightarrow 4 miljard euro \rightarrow 16 voorstellen (laadinfrastructuur, wuuniten, infrastructuur & opslag private huizen \rightarrow terugvloeren naar de staatskas (als het rendabel is)
8. stel kennisdeling als voorwaarde bij vroege fase opschaling \rightarrow hoogwaardige energiedragen
 33 voorstellen \Rightarrow 23,6 Nu 2024 \rightarrow 2 miljard euro
9. voorstellen voor H₂ \rightarrow voldoende voorbehouden ondergrens behoefde elektrolysevermogen 1,7 miljard \rightarrow 2024
 en wordt gemikt op 2,5 ^{5,74} Gw \rightarrow 3,5 waarvan 0,4 - 0,6 offshore \rightarrow 2025
10. vergassings technologie van belang te voorbereiding op de bijmen greep richting voor groen gas
 voorstellen moeten in samen hang. Demonstratie \rightarrow kennisdeling. snug naar uiteindelijke verplichting (als geen zekerheid is dan zal de tijdelijke subsidie niet worden benut) \Rightarrow Δ
11. geothermie \Rightarrow overweeg het dit jaar beschikbaar te stellen
12. coherente aanpak ontwikkelen voor een circulaire economie
 bijv: een chemische recyclingcapaciteit van 700 kt \rightarrow grootschalige input van buitenlandse afvalstromen
13. schaalproefte Niki \rightarrow 1,74 miljard onder voorwaarde toegevend investeringen die nodig zijn voor ombouw energie intensieve industrie vaak 1 tot 2 miljard / bedrijf
 Niki \rightarrow 250 mln / jaar
 SDE++ niet geschikt voor grote investeringen
14. stel het hebben van een plan om klimaat neutraal te worden als voorwaarde \rightarrow maatwerkafspraken

- gebouwde omgeving → 4,3 mld. betere afstemming met valdft^(u) nodig.

Najaar 2022: gez. 48 mld euro fiche
 Tijdelijke wet klimaatfonds
 geen landbouw, wel tuinbouw
 al 5,4 mld ingezet in 2023 → 1,7 wo2

→ 1,6 waterstof
 → 0,6 GO + wkt
 → 0,6 Go + wkt
 - voorbereiden bouw 2 nieuwe: - verplaatsing + K&E
 - financiering
 - kennisinfrastructuur

① Renewable - onderzoeken of levensduur bouwseta -> realiseren doelmatig
 kan worden verhoogd
 - voorbereiden bouw 2 nieuwe: - verplaatsing + K&E
 - financiering
 - kennisinfrastructuur

Bijv. langer openstelling centrale → meer nodig
 dan onderzoeken → geen CO2 effect

Faciliterend

② CO2 vrije gasconcentraties - realisatie van voldoende gebouwde
 gasconcentraties zodat bij passende beschikbaarheid van CO2
 vrije energiedragers (0,5 → 2 Mt CO2 reductie)
 400 → 2024
 585 → 2025

PBL: ammoniakgebruik naast H2 verbranding
 nieuwbouw / ombouw

ETS → geen nieuwe emissierechten na 2040 uitstoot naar nul
 geen wegler effect. Bredere discussie over hoeveel reserve
 we wegen nodig is
 ↳ moet de overheid op deze schaal een rol spelen
 ↳ te weinig geld
 ↳ België, UK → capaciteitsmarkt
 ↳ 2 demonstraties
 ↳ niet zeker dat het met H2 zal draaien / markt
 ↳ effect niet te valideren. omstandig-
heden

③ energieinfrastructuur

operatieve deelstellingen: - uitrol van H2, laadinfrastructuur
 - oplossen van knelpunten → maar
 geen invest. in de fysieke infra

waterstof net op zee
 coord. wate m, rek
 laadinfra bouw.
 arbeidsmarkt
 walstroom (2025)

* warmtenetten → afrekening wGw, wCw
 Coördinatie met andere subsidies
 arbeidskrachten

* waterstof → ontwikkel een visie over aanlanding. reserveren
 wel slim

* de - Rinken H₂ opslag → 10 caveenos 225 mln

(5)

(4) vroege fase opschaling

- 39 voorstellen. elektrolyse onshore 50 MW
" " 500 - 100
offshore < 100 MW
offshore (5.00)

H₂ global

- 2025 → hele wereld → elektrische kraken, waterstof in de binnen vart, wauwe opslag 60

- afwijzen: staal productie Tata Du

elektrolyse onshore (50 MW) → 250 mln uit DEI halen uit klimaat. fonds.

↳ verhaal over overstimulering naast verplichting uit de Industrie better uitwerken kennisdeling → geen eisen gesteld opschalingsinstrument zat al in de KEV → geen aanvullend effect.

500 - 1000 MW. nog onduidelijk of het een productie subsidie wordt of voor afnemen. "middelen" zijn voldoende voor andere grens

waarmee 550 mln eerst. zaken gezien de begeerte waart. Er zou sprake kunnen zijn van meet van elektriciteit wat niet groen is.

⚠ kortom geen uitwerking van het instrument en daardoor wordt het ingevuld door PBL.

offshore ≤ 100 MW 380 mln € "plausibel mits de kosten voor offshore elektrolyse niet heel veel hoger liggen dan die van onshore elektrolyse"

offshore (500 MW) → via kavel tender (met WAvau 300-500 MW). Alleen 250 mld opnieuw --- terwijl je al de 1,5 mld euro 100 MW subsidie hebt?

(5) H₂ global ten deus ⇒ 10 jaar inkoop, 1 jaar verkoop (Duits systeem) + compensatie groen / grijs 100 MW contracten voor 10 jaar

Kaas dan ook Djewels 20 MW → Delz fijl. blz 52

6.25 groene ammoniak productie ⇒ "niet duidelijk wat de waarde is" 15 mln voor PPS... en kennisdeling.

(Blz 56)

Geothermie

"nader uitwerken in HTP 2025" 100 mln € voor al seismische onderzoek + in kaart brengen.

Nederlandse ondergrond

P.B.L → waarom waken stagneert al jaren

Best veel dingen staan als past niet binnen de scope van het perceel
↳ waarme opslag in de GO bijv. primaire

Perceel verdwijning industrie + innovatie MKB

operationele doelstelling: - ondersteuning naar het verzegeelijken van groene industriepolities. Bindende maatwerkafspraken.
- implementatie emissiereductie MKB
- samenloop met infrastructuur en roeige faa

opnemen in 2024 → Niki, VEKi opschaling uitvoeringskosten maatwerk, energie efficiënte Glasinbouw.

50-250 mln € (mits geen SDE mogelijk) claim 2,875
2024 1741
2025 774 → besparing bestaande processen.

opnemen / uitwerpen voor 2025 → HEI Recycling hub. Topsector energie haalbaarheid

afgevoerd => fixteams bedrijven, versnelde sluiting Nuis.

Schaal groote Niki past niet bij omvang investeringen (1-2 mld euro). Daarna te weinig geld over naar maatwerkfinanciering
illustratie: ombouw tataasteel → direct reduced iron → 6,5 mld!
kolen → aardgas → waterstof

- Niki → jaarlijkse openstellingen 250 mln €
- wel/geen loi → hoe weet je zeker dat een bedrijf tot top 10/20 behoort → welk jaaruiting.
- 60% van de aurodabele top naar een kennisachterstand overheid
↳ dispensatierechten intervenen → minder aantrekkelijk.

- * VEKi => fondsbeheerder: 2 maatregelen efficiënte + overstap andere energiedrager
↳ grote blekade. opknippen 1 in industrie / 1 MKB?
- * uitvoeringskosten maatwerkafspraken => expertpool 40 FTG
↳ versnoringverleuning Tataasteel (100 versnoringen!)
(bij 7.5) → 66 mln €

Gebouwde omgeving

- overstap op duurzame installaties of warmtenet
- 1 mln hybride WP.
- 500 k aansluitingen op een warmtenet bestaande bouw 2025

- isoleren 2,5 mln woningen in 2030
- waarschijnlijk voortgoed

14 voorstellen → 8 opnemen, 2 uitwerken 2025, 5 afgewezen.
10,2 mld →

Fondsbeheerder stelt dilemma uit beleidsprogramma "versnelling
verduurzaming gebouwe overgang" te discussie
↳ voorstellen grijpen in op bestaand beleidsinstrumenten
⇒ behoefte aan kennisuitwisseling!

NIP: fondsbeheerder "duurzame top is afgenomen door
stijgende energieprijzen"

PBL → dat is wat prematuur! ⚠

Issue → beleid → KEV → dus additioneel effecten → niet eelst

UVE's, verduurzaming voortgoed → weinig kennis.

- zes categorieën toebedaeld "pericelen" → kern
- CO2 vrije elektriciteitscentrales
 - energie infra
 - vroege fase opschaling
 - verduurzaming industrie + innovatie MKB
 - GO
- Het proces had zorgvuldiger gekund
 - voorstellen summier
 - was beter geweest als er meer samenwerking was geweest
 - NPE als basis

Mobiliteits alliantie bepleit een herverdeling (22%)
Doel → auto's elektrisch, geen bijtelling, voordelen verdwijnen helemaal.
meer elektrische auto's → minder benzine → meer accijnzen
⇒ af remmen

minder accijnzen ⇒ meer subsidies 3% → duurzaam. Ga dan naar 20%

↳ raffinaderijen → subsidies → benzine blijven

28 mld Brief 26/4/2023

- KEV 2022 → 39-50% minder CO2
- aanvullend pakket hervorming/bepijping/subsidies
- ontwerp meerjaren programma voor de besteding van middelen met het klimaatfonds
- meer zonder onderwijs/onderzoek ⚠

WRR rechtvaardigd klimaatbeleid
uitvoerbaar klimaatbeleid ⇒ Landelijke Actieprogramma netoogstrijd
kabinet bereid om te participeren in regionale netbedrijven.
NPE, NPVI (verduurzaming industrie)

Achseplan Groene en digitale banen. Aanvalsplan te kiezen. (8)

- pakket \Rightarrow 22 Mt!

Electriciteit

- uitbreiding CO₂ vrij regelbaar verbruiken + extra energie opslag
- kijken naar uitbreiding SMR's
- verplichten batterijen bij grote zonnepanelen
- uitbreiden energiebesparingsplicht

Industrie

- circulaire plastics (25.130%) kunststofsortering/CCS
- beter bepalen afvalverbranding
- verbruiken CO₂ tabel
- eerder aangekondigde normering e-batterijen \Rightarrow versnod fossiel bij nieuw, uitbreiding, vervanging

PROCES!

- IBO \rightarrow normeren / bepalen januari klage
- coalitieakkoord \rightarrow klimaatfonds \Rightarrow 5 percelen
- elk perceel \rightarrow perceelhouder \Rightarrow Fiches \rightarrow voorstellen \rightarrow programmering

Direcht klimaat \Rightarrow PBL (zonder normeren / bepalen)
/ Financien

Kabinet goedgekeurd \rightarrow beslag in de begroting \rightarrow goedkeuren
 \rightarrow controle \rightarrow uitwerken in een regeling \rightarrow KEV \rightarrow beoordelen
Effectiviteit van de regelen

- 5/6 weken \rightarrow 19 december 1 februari
- wat is nieuw? hooftouwtje
- Niet perse kunnen van zaken
- bestaand beleid vs veranderingen
- Coalitieakkoord \Rightarrow contouren

\rightarrow Bio-based bouwen

\rightarrow 60 mln EBN

\rightarrow koolstofketens \Rightarrow serieuw werk gemaakt \rightarrow circulaire en nieuwe

\rightarrow fiscale pakket \Rightarrow industriële afschaffing vrijstellingen

Gebouwde omgeving

- productiviteit \Rightarrow slechte labels (E, F, G). Vanaf 2029 niet meer verkocht mogen worden
- uitbreiding \rightarrow inkomengrenzen o% lening
- rentekorting v% E
- duidelijkheid over eindbeeld

Belasting verlaagd tarief tot bepaald gasgebruik
degressiviteit aangepast
waterstof lager dan aardgas

energiebesparingsplicht + 7 jaar (ipr's) \rightarrow verschuift keerpunt

28 mld \rightarrow 24,6 KF

2,5 SDE meevaller

350 mln BTK begroting

528 mln opbrengsten mobiliteitspakket

Groot deel fonds geprogrammeerd. Kernenergie \rightarrow reservefinan.

1,7% van KF \rightarrow naar mobiliteit. Moet 18% reduceerbare dragen.

HRB \rightarrow geen gewichtscorrectie voor elctrisch vervoer.

Oprampen van grondlagerosie